

Heel lang was wateroverlast in de bebouwde omgeving een niet relevant onderwerp. Opeens staat het in de belangstelling. Interessante vraag is nu of de overlast feitelijk is toegenomen door klimaatontwikkeling of optisch is toegenomen door de aandacht van de (locale) pers. Het antwoord is waarschijnlijk allebei.

In augustus 2006 is een relatief groot aantal gemeenten getroffen door wateroverlast in de bebouwde omgeving. De belangstelling voor wateroverlast wordt versterkt door de toenemende aandacht voor de ontwikkeling van het klimaat. Wateroverlast in de bebouwde omgeving wordt vooral veroorzaakt door extreme grote hoeveelheden neerslag in korte duur. Volgens het W klimaatscenario van het KNMI neemt de dagsom met een terugkeerperiode van 10 jaar toe met 27% in 2050 en 54% in 2100.

Stichting RIONED heeft in 2007 onderzoek uitgevoerd naar "[Regenwateroverlast in de bebouwde omgeving](#)" (ISBN 97 890 73645 134). De resultaten zijn kort samengevat:

- Ruim 90% van de gemeenten heeft te maken met regenwateroverlast, meestal op een klein aantal locaties.
- De belangrijkste vormen van overlast zijn afvalwater uit de riolering op straat en water in gebouwen. In mindere mate is sprake van stremmingen van wegen.
- In het grootste deel van de gemeenten gaat het om overlast korter dan een uur. Een kwart van de gemeenten heeft te maken met overlast, langer dan een uur.
- Circa 10% van de gemeenten heeft te maken met regenwateroverlast op een groot aantal locaties, vooral in de vorm van afvalwater op straat. Water in gebouwen komt op grotere schaal voor in 6% van de gemeenten.
- Bijna de helft van de gemeenten geeft aan de laatste jaren relatief vaak getroffen te zijn door extreme buien. Meer dan de helft van de gemeenten had de afgelopen jaren te maken met locaties waar overlast bij herhaling is opgetreden.
- Over een langere periode beschouwd geeft meer dan 60% van de gemeenten aan overlast te hebben die gemiddeld vaker dan 1 keer per 5 jaar voorkomt.
- Bijna 20% van de gemeenten is in de zomer van 2006 geconfronteerd met onvoorziene problemen. Ruim 30% van de gemeenten geeft aan dat veel problemen (achteraf) waren te voorzien. Circa 16% geeft aan dat er sprake is van overlast op nieuwe (voorheen onbekende) locaties.
- Ongeveer 30% van de gemeenten geeft aan dat regenwateroverlast lijkt toe te nemen. In 40% van de gemeenten neemt het aantal meldingen en klachten toe.

De term wateroverlast is niet helder gedefinieerd en dat is een lastig punt in de communicatie over dit onderwerp. De afvoercapaciteit van de riolering is begrensd en het is daarom onvermijdelijk dat er af en toe (tijdelijk) water op straat blijft staan. Water op straat kan hinderlijk zijn maar is meestal niet schadelijk. Doordat de publieke aandacht voor dit onderwerp toeneemt wordt water op straat steeds sneller gezien als wateroverlast. Een ondergelopen straat was vroeger geen punt van aandacht en wordt tegenwoordig steeds vaker gemeld als overlast. De acceptatie van water op straat neemt af, zegt 40% van de gemeenten.

De grote vraag is nu op welke manier we doelmatig kunnen anticiperen op een toename van de heftige buien. Bij nieuwe systemen is het relatief eenvoudig om meer capaciteit te realiseren. Het opkrikken van de ontwerpcapaciteit van rioolstelsels is voor bestaande systemen vaak geen haalbare kaart. Voor het verwerken van extreme hoeveelheden neerslag is het bewust benutten van de berging van water op straat een belangrijke optie. De visie op deze ontwikkeling is door Stichting RIONED uitgewerkt in de brochure [Klimaatverandering, hevige buien en riolering](#).

Voor de inrichting van de bebouwde omgeving moeten we beter gaan bekijken. Naast de reguliere werking van systemen voor de verwerking van hevige buien ($T = 2$ jaar) moeten we ook de effecten van extreme buien gaan toetsen ($T = 50-500$ jaar). Dit moet gaan leiden tot omslag in het denken en doen van de rioleringsbeheerder. De traditionele beoordeling van het reguliere functioneren van de riolering is niet bruikbaar voor extreme situaties. Nieuwe maatstaven en meetmethoden zijn noodzakelijk om de werking van de bestaande situatie te beoordelen en de effecten van eventuele maatregelen te onderbouwen. Deze ontwikkeling wordt geschetst in samenhang met de vraag welke informatie van extreme buien daarbij aan de orde is.